

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλογοφαγᾶς* διὰ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ισσα.

1) Ἡρώϊς παραμυθίου τρώγουσα ἵππους Τῆν. : *Εἶπεν ἡ μάγισσα ὅτι τὸ παιδί αὐτὸ θὰ γένη άλογοφαίσσα. Ἦτανε μωρουδάκι καὶ κάθε βράδυ εἶχανετο ἓνα άλογο... Πηγαίν' ὁ μικρός (ένν. υἱός) καὶ βλέπ' τῇ μικρῇ άδερφῇ του καὶ πηγαίνει καὶ τρώγει τὸ καλύτερο άλογο (έκ παραμυθ.)* 2) Γυνή έχουσα χαρακτηῖρα καὶ ἥθος άνδρός άγριοτρόπου Κορ. ένθ' άν. β) Γυνή άναιδής καὶ άσεμνος Χίος — Κορ. ένθ' άν. — *Λεξ. Αἰν. Βλαστ.* Συνών. *βρόμα, βρομογυναῖκα, παλαιογυναῖκα, παστρικειά* (ιδ. *παστρικός*), *πατσαβούρα*. 3) Γυνή πλεονέκτις, *άρπαξ Μύκ.*

άλογοφόρτι τό, *άλογοφόρτιν* Πόντ. (Κερασ. Οἰν.) *άλεγοφόρτιν* Πόντ. (Κερασ.) *άλογοφόρτι* πολλαχ. καὶ Πόντ. (Οἰν.) *άλογοφόρτ' Πόντ.* (Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) *άλουγοφόρτ' Στερελλ.* (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *άλογο* καὶ *φορτί*.

Φορτίον ἵππου ένθ' άν. : *Ἐναν άλογοφόρτιν ξύλα Οἰν.* *Ἐνα άλογοφόρτ' άπίδᾶ (άπίδια) Ὁφ.* Συνών. *άλογεά 2.*

άλογοφουρτούνα ἡ, Ζάκ. Πελοπν. (Δημητσάν. Καλάβρυτ.) κ. ά. *άλουγοφουρτούνα* Μακεδ. (Καταφύγ.) Στερελλ. (Αἰτωλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *άλογο* καὶ *φουρτούνα*.

1) Ἡ βιαία καὶ σφοδρὰ κίνησις τοῦ ἵππου, τοῦ ὁποίου ἐπιβαίνει τις (μεταφ. έκ τοῦ θαλασσίου κλύδωνος) Ζάκ. Μακεδ. (Καταφύγ.) Πελοπν. (Δημητσάν.) : Γνωμ. *Κάλλιο θαλασσοφουρτούνα πέρι άλογοφουρτούνα Ζάκ.* 2) Μεγάλη τρικυμία (διὰ τὴν σημ. τοῦ ά συνθετ. πβ. *άλογάνθρωπος*, εἴτι δὲ καὶ τὰ άρχ. σύνθετα ἱππόκρημνος, ἱππόπορνος κλπ., εἰς τὰ ὁποῖα ὁμοίαν σημ. ἔχει ἡ λ. ἵππος) Πελοπν. (Καλάβρυτ.)

άλογόχορτο τό, Πελοπν. (Ἀνδρίτσ. Δημητσάν. Τριφυλ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *άλογο* καὶ *χόρτο*.

Τὸ φυτὸν ποταμογείτων ὁ νηχόμενος (potamogeton patans) τῆς τάξεως τῶν ναῖδωδῶν (naiadaceae), κτηνοτροφικόν. [**]

***άλοεύω**, *άλοχεύω* Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλόη*, παρ' ὁ καὶ *άλόχη*.

Προξενῶ εἰς τινα λύπην, πικραίνω.

άλόη ἡ, Ἀνδρ. Κύπρ. Ρόδ. — *Λεξ. Βλαστ.* *άλοή* Εὔβ. Ζάκ. Ἡπ. Θήρ. Θράκ. Ἰόνιοι Νῆσ. (Κεφαλλ. κ. ά.) Πελοπν. (Καλάβρυτ. Μεσσ.) Χίος — *Λεξ. Βλαστ.* *άλουή* Εὔβ. Ἰόνιοι Νῆσ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) *άλουλή* Κυδων. *άλόχη* Ἡπ.

Τὸ άρχ. οὐσ. *άλόη*.

1) Τὸ φυτὸν άλόη ἡ άληθινή (aloë vera ἡ vulgaris) Ἡπ. Κύπρ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ά. Συνών. *άλᾶς*. 2) Τὸ φυτὸν άγαυή ἡ Ἀμερικανική (agave Americana) Θήρ. κ. ά. Συνών. *άθάνατος 1, άμάραντος, σκιλλοκάρα*. 3) Τὰ ὡς άλόη πικρὰ *θερμοβότανα* ἡ *θερμόχορτα*, τῆς τάξεως τῶν γεντιανωδῶν (gentianaceae), άντιπυρετικά φάρμακα τοῦ λαοῦ α) Ἐρυθραία τὸ κενταύριον (erythraea centaureum), τὸ μικρὸν κενταύριον τοῦ Διοσκορ. (3,7) Ζάκ. Κεφαλλ. Συνών. *άσπρο χαμόμηλι* (ιδ. *χαμόμηλο*), *πιασμόχορτο*, *πικρόχορτο*,

ριγόχορτο, *φαρμακούλλι*. β) Ἐρυθραία ἡ λεπτοανθής (erythraea tenuiflora) Κεφαλλ. Συνών. *μικρὸ καλογεράκι* (ιδ. *καλογεράκι*), *φαρμακούλλι*. 4) Τὸ πικρὸν βότανον γεντιανή ἡ κιτρίνη (gentiana lutea) τῆς τάξεως τῶν γεντιανωδῶν (gentianaceae). Συνών. *γεντιανή*. 5) Ἡ άλόη τῶν φαρμακείων, έκ τοῦ ὁποῦ διαφόρων εἰδῶν άλόης τῆς τάξεως τῶν λειριωδῶν (liliaceae) τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῆς Ἀφρικῆς ένθ. άν. : Φρ. *Τὸ στόμα μου εἶναι άλοή* (πικρὸν ὡς άλόη) Εὔβ. Ὁ *καφές* εἶναι *άλοῆς φαρμάκιος* Μεσσ. *Μ' ἤδραν βάσανα κί άλοές* Καλάβρυτ. *Κακή άλόχη!* (άρᾶ πρὸς λαίμαργον) Ἡπ. || Φρ. παροιμ.

Ἐγλύκαναν οἱ άλοές κ' ἐπρίκισαν τὰ μέλι (ἐπὶ τῆς προόδου άναξίων) Ἰόνιοι Νῆσ. Συνών. **άλόι*, *άλός*. Πβ. *άγκισή, φαρμάκι, χολή*. [**]

***άλόι** τό, *άλόχι* Ἡπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλόη*.

Ἀλόη 4, ὁ ιδ. [**]

άλοιφᾶτος ἐπίθ. Πελοπν. (Γορτυν.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλοιφή* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ᾶτος.

Ἐκεῖνος τοῦ ὁποίου ἡ ἐπιφάνεια ἐπιχρίεται δι' άλοιφῆς πρὸς ἔμφραξιν τῶν πόρων, ἐπὶ πηλίνου άγγείου : *Ἀλοιφᾶτο άγγεῖο*. Συνών. *άλοιφένιος*.

άλοιφέας ἐπίθ. Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλοιφή* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -έας, δι' ἣν ιδ. -εᾶς.

1) Ὁ χρίων διὰ κονιάματος τοὺς τοίχους, χρίστης.

2) Μεταφ. κόλαξ. Πβ. *άλοιφόπιττα*, *άλοιφούτσα*.

άλοιφένιος ἐπίθ. Κύθν. Χίος

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλοιφή* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ένιος.

Ἀλοιφᾶτος, ὁ ιδ., ένθ' άν. : *Τσουνκάκι άλοιφένιο* Κύθν.

άλοιφή ἡ, κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) *άλ'φή* βόρ. ιδιώμ. *άλοιθή* Τσακων.

Τὸ άρχ. οὐσ. *άλοιφή*.

1) Βούτυρον ἡ λίπος χοίρου Εὔβ. Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ά. : *Τοῦ φαεῖ ἡ άλ'φή τοῦ φκειάν' Αἰτωλ. Θέλ' πολλή άλ'φή γιὰ νὰ γέν' καλὸ τοῦ φαεῖ αὐτόθ.* Ἡ σημ. καὶ άρχ.

β) Ἐλαιον Ἡπ. (Τσαμαντ. κ. ά.) 2) Φαρμακευτικὴ συσκευασία έκ λίπους καὶ ἄλλων οὐσιῶν θεραπευτικῶν, διὰ τῆς ὁποίας χρίεται πάσχον μέλος τοῦ σώματος πρὸς θεραπείαν κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) : *Ἀλοιφή γιὰ πληγές - γιὰ μάτια - γιὰ σπυριά κοιν.* *Ἀλοιφή γιὰ μαγισίλι - γιὰ ψωροφύτη* Κρήτ. *Ἀλοιφή τῆς φωτιᾶς* (άλοιφή δι' ἐγκαύματα. Συνών. *κεραλοιφή*) Ἀθῆν. 3) Χυμικὸν μεῖγμα, διὰ τοῦ ὁποίου γίνεται ἡ γάνωσις τῶν πηλίνων άγγείων πολλαχ. : *Χάλασεν ἡ άλοιφή τοῦ τσουνκαλιοῦ ἀπὸ μέσα Ἀνδρ.* Πβ. *άλοιφᾶτος*, *άλοιφένιος*, *άλοιφώνω*.

4) Χυμικὸν μεῖγμα, διὰ τοῦ ὁποίου καθαρίζονται τὰ ὀρειχάλκινα ἡ σιδηρᾶ πράγματα Ἀθῆν. Θράκ. (Κομοτ.) Κεφαλλ.

άλοιφόπιττα ἡ, Θράκ. (Σηλυβρ.) κ. ά. — *Λεξ. Μ.* *Ἐγκυκλ. άλ'φόπιττα* Ἡπ.

Ἐκ τῶν οὐσ. *άλοιφή* καὶ *πίττα*.

Πίττα, πρόχειρον ἔδεσμα παρασκευαζόμενον εἰς τὸ πηγάνι με *άλοιφήν*, ἥτοι λίπος χοίρου ἢ βούτυρον ἢ ἔλαιον *Λεξ. Μ. Έγκυκλ. || Μεταφ.* 1) Ἐπὶ τοῦ ἔχοντος τὴν συνήθειαν νὰ θωπεύῃ, νὰ περιποιῇται, νὰ κολακεύῃ οἶονεῖ ὁ προσκολλώμενος εἰς τινὰ ἐκ μεταφ. τῆς πολὺ βούτυρον ἢ λίπος ἐχούσης πίττας, ἢ ὁποῖα ἀλείφει τὰς χεῖρας) *Θράκ. (Σηλυβρ.): Εἶναι μιὰ άλοιφόπιττα!* Πβ. *άλοιφέας 2, άλοιφούτσα.* 2) Ἐπὶ τοῦ ὑποκρινομένου τὸν ἠθικόν, συνήθως ἐπὶ γυναικὸς Ἦπ. 3) Ἐπὶ τοῦ ὑποκρινομένου τὸν πτωχὸν ἐνῶ εἶναι πλούσιος (διὰ τὴν σημασιολογικὴν ἐξέλιξιν πβ. τὸ ἀρχ. γλίσχρος σημαῖνον τὸν κολλῶδη καὶ ἔπειτα τὸν φειδωλὸν) Ἦπ.: *Τί άλ'φόπιττα εἶναι!*

άλοιφούτσα ἦ, Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλοιφέας* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ούτσα.

Ὁ ἔχων τὴν συνήθειαν νὰ θωπεύῃ, νὰ περιποιῇται, νὰ κολακεύῃ. Πβ. *άλοιφέας 2, άλοιφόπιττα.*

άλοιφώνω πολλαχ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλοιφή*.

1) Ἐπιχρίω τὴν ἐσωτερικὴν ἐπιφάνειαν τῶν ἀγγείων διὰ χυμικοῦ τινος πολτοῦ ἐμφράττοντος τοὺς πόρους αὐτῶν διὰ νὰ μὴ ἀπορροφᾶται τὸ ὑγρὸν Κύθν. Σίφν.: *Άλοιφώνω τὸ τσουκάλι πολλαχ. Άγγειὸ άλοιφωμένο Κύθν.* 2) Ἐμβαπτίζω ἐντὸς μολυβδούχου διαλύσεως σωλῆνας ἢ τι τοιοῦτον πρὸ τῆς ὀπτήσεως Ἀθῆν.

άλοιφωτός ἐπίθ. πολλαχ.

Ἐκ τοῦ ρ. *άλοιφώνω* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ωτός.

Ὁ ἀλειμμένος διὰ χυμικοῦ τινος μείγματος, ἐπὶ ἀγγείων. Ἀντίθ. *άλοιφωτος.*

άλοιφωτος ἐπίθ. Κύθν.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *άλοιφωτός* τοῦ ἀρκτικοῦ α προσλαβόντος σημ. στερήσεως διὰ τοῦ ἀναβιβασμοῦ τοῦ τόνου. Πβ. *ά- στερητ. 2 α.*

Ὁ μὴ ἀλειμμένος διὰ χυμικοῦ τινὸς μείγματος, ὁ ἄνευ ἀλοιφῆς: Ἀγγειὸ *άλοιφωτο.* Ἀντίθ. *άλοιφωτός.*

άλόνη ἦ, Σκῦρ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Τὰ διάφορα σκευῆ τῆς οἰκίας, τὰ ὁποῖα κρέμονται εἰς τοὺς τοίχους αὐτῆς ἐξηρημένα ἀπὸ τὸ λεγόμενον *άράφι* καὶ ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τοὺς τοίχους κάτωθεν τοῦ *άραφιοῦ* ὅλα καθ' ὠρισμένην σειρὰν.

- **αλος** παραγωγικὴ κατάλ. πολλαχ.

Ἐκ τῆς καταλ. -άλι. Πβ. ΓΧατζιδ. ἐν Ἀθηνᾶ 29 (1917) *Λεξικογρ. Άρχ. 8 κέξ.*

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται μεγεθυντικά, οἶον: *κουφός -κούφαλος, ποντικός-ποντικάλος, σῦκο-σύκαλος* κτλ.

άλδς ὁ, Κάρεπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλόη*.

Ἡ ἀλόη τῶν φαρμακείων: Ὡσπου νὰ βράσουν ἐγίνηκαν *άλδς.* Συνών. *άλόη 5.* [**]

άλδς ἐπίθ. Ρόδ.

Ἵσως ἐκ τοῦ ἀρχ. *άλς* = ἄλας.

Ἀλμυρός: *Τὸ φαγητὸν ἔγινεν άλδς.*

άλοσάχνη ἦ, Κέα κ. ἄ. — *Λεξ. Περίδ.* *άλονσάχνη* Κυδων. *άλισάχνη* Ἀνδρ. Κρήτ. Πόντ. (Σινώπ.) Χίος *άλισάχνη* Ἰθάκ. (Αἰν.) *άλισάχνη* Κυδων. *άλ'σάχνη* Λέσβ. *άλισάχνη* Εὐβ. (Κάρυστ.) *άλιτσάχνη* Κρήτ. *άλιτσάχνη* Ἰμβρ. *άλασάχνη* Πόντ. (Σινώπ.) *ά'σάχνη* Λέσβ.

Τὸ μεταγν. οὐσ. *άλοσάχνη* = ζωόφυτόν τι. Ὁ τύπ. *άλισάχνη* κατὰ τὰ ἐκ τοῦ *άλι-* ἀρχόμενα Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,245. Τὸ *άλασάχνη* κατ' ἀφομ. ἐξακολουθητικὴν.

1) Τὸ λεπτότατον ἄλας, τὸ ὁποῖον μένει ἐπὶ τῶν κοιλωμάτων τῶν βράχων τῆς παραλίας μετὰ τὴν ἐξάτμισιν τοῦ θαλασσίου ὕδατος Ἀνδρ. Εὐβ. (Κάρυστ.) Κέα Κυδων. Κρήτ. Λέσβ. Πόντ. (Σινώπ.) Χίος κ. ἄ.: — *Λεξ. Περίδ.* *Άλισάχνη εἶναι τὸ φαεῖ* (ὑπερμέτρως ἄλμυρον) Κρήτ. *Άλμυρὸ ά'σάχνη* (ἐπὶ φαγητοῦ ἄλμυροῦ) Λέσβ. Συνών. *άλατάρμη 2, άλυκή, άλυκιά, άφρίτης.* β) Ἡ ἄχνη τοῦ ἄλατος ἢ μένουσα ἐπὶ τοῦ προσώπου μετὰ τὸ κολύμβημα Χίος Ἰμβρ. 2) Τὸ λεπτόν, τὸ τετριμμένον ἄλας Ἰθάκ. (Αἰν.) Πόντ. (Σινώπ.) κ. ἄ.: *Πικόκκισε τὸ φαεῖ μὴ λίο άλισάχνη* (πικόκκισε=ἐπικόκκισε) Σινώπ.

άλοσαχνιάζω ἀμάρτ. *άλτσαχνιάζου* Ἰμβρ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλοσάχνη*.

Κατὰ γ' πρόσ., ἐπικάθηται λεπτότατον στρώμα ἄλατος.

άλουλούδιστος ἐπίθ. ΣΖαμπελ. Ἀσμ. δημοτ. 698 — *Λεξ. Μ. Έγκυκλ. Έλευθερουδ.*

Ἐκ τοῦ στερητ. *ά-* καὶ τοῦ ἐπιθ. **λουλουδιστός* < *λουλουδίω*.

Ὁ ἄνευ ἀνθέων ἔνθ' ἄν.: Ἀσμ.

Κλάψε με, κλέφτη, κλάψε με, φέρε καὶ τοὺς δικούς σου ἔς τὸ χῶμα τ' άλουλούδιστο, ἔς τὸ μαῦρο μου τὸ μνήμα ΣΖαπμέλ. ἔνθ' ἄν.

άλουμινένιος ἐπίθ. σύνηθ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. *άλουμίνιο* καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ένιος.

Ὁ ἐξ *άλουμινιοῦ* κατεσκευασμένος: *Ποτήρι άλουμινένιο.*

άλουμίνιο τό, σύνηθ. *άλουμίνι* σύνηθ.

Ἐκ τοῦ Γαλλ. *aluminium*.

Τὸ μέταλλον ἀργίλιον: *Μπρίκι-ποτήρι ἀπὸ άλουμίνι.*

άλουξουνιά ἦ, Ρόδ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Τὰ εἶδη τοῦ φυτοῦ κνίδη (*urtica*) τῆς τάξεως τῶν κνιδωδῶν (*urticaceae*). Συνών. *τσουκνίδα*. [**]

άλουσιὰ ἦ, *άλουσία* Πελοπν. (Λακων. Μάν.) *άλουσιὰ* σύνηθ. *άλουσὰ* πολλαχ. *άλουδὰ* Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. οὐσ. *άλουσία*.

Τὸ νὰ μὴ λούεται κἀνεὶς, ἀποχὴ ἀπὸ τοῦ λουτροῦ ἔνθ' ἄν.: Ἀπὸ τὴν *άλουσιὰ* κόλλησαν τὰ μαλλιά μου κοιν. Ἀπὸ τὴν *άλουσία* σου εἶσαι ἄσκημος Λακων. Ἐπὶ τὴν *άλουσιὰν* ἐγέμωσεν ἡ τδεφαλή του πιτυρίδαν Κύπρ. || Γνωμ.

Τὸ χτένι κἀνει τὰ μαλλιά κ' ἡ *άλουσιὰ* τὲς ψεῖρες Λακων.

